

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan sveder, izimci nedelje in praznike, ter velja po pošti prejemati na avstro-ogerske dežele za vsa leta 15 gld., za pol leta 8 gld., za četrt leta 4 gld., za jeden mesec 1 gld., 40 kr. — Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za vsa leta 13 gld., za četrt leta 3 gld., 30 kr., za jeden mesec 1 gld., 10 kr. Za pošiljanje na dom računa se po 10 kr. na mesec, po 30 kr. za četrt leta. — Za tuje dežele toliko več, kolikor poština znaša.

Za oznanila plačuje se od četiristopne petit-vrata po 6 kr., če se oznanilo jedenkrat tiska, po 5 kr., če se dvakrat, in po 4 kr., če se trikrat ali večkrat tiska. Dopisi naj se izvolijo frankirati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo in upravnništvo je na Kongresnem trgu št. 12.

Upravnistvu naj se blagovolijo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. vse administrativne stvari.

Delitev dež. šol. sveta štajerskega.

Imenovanje gospoda Linharta deželni šolskim nadzornikom na Štajerskem je nemški tabpr pozdravil s tako velikim veseljem, s tako kipečo navdušenostjo, da so se morale odpreti oči tudi tistim, ki doslej, ne poznavajoč g. Linharta, niso mogli verjeti, da bi ta mož zamogel postati nevaren slovenskemu šolstvu na Štajerskem. Linhartovega prednika, gospoda dr. Jarza so Nemci iz vsega srca sovražili in ga z vsemi mogočimi sredstvi preganjali, ker ni bil krivčen slovenskemu narodu in njega šolskim zahtevam, ker mu je bilo uspevanje slovenskega šolstva takisto pri srcu, kakor uspevanje nemškega šolstva in ker ni preganjal tistih slovenskih učiteljev, ki se niso izneverili slovenskemu narodu in niso hoteli tlačniti nemškim strankam.

Štajerski Nemci pričakujejo, da bo v sled te premembe pri deželni šolski nadzornosti tekla voda zopet na njihov mlin in da se obnove časi Rožekovega režima, ki je pri našem narodu v tako žalostnem spominu.

In ta nadeja je kolikor toliko opravičena, zakaj preteklost gospoda Linharta priča, da bo te nakane z vso odločnostjo podpiral in pospeševal, to pa tem boljše, ker mu je znano, kako stališče zavzema deželni šolski svet štajerski napram slovenskemu šolstvu.

Skoro pol milijona duš broječe slovensko prebivalstvo Štajerske nima v tej korporaciji nobenega svojega posvetnega zastopnika, deželni šolski svet štajerski je razen člana, ki je od Mariborskega knezoškofa poslan, popolnoma nemšk. Slovenskemu šolstvu je bila ta korporacija vedno skrajno nasprotna, njeno delovanje kaže, da vindicira šoli na slovenskem Štajerskem nalogo, ponemčevati slovensko prebivalstvo. Deželni šolski svet je že večkrat uprizoril kak naskok na slovensko šolo in prebivalstvo se je njegovih namer ubranilo le s številnimi rekuzi na naučno ministerstvo.

Zadnja leta so se razmere nekoliko boljšale. Ne da bi se bil deželni šolski svet predrugatil, le deželni šolski nadzornik, odbijajoči dr. Jarz ni hotel biti slepo orodje v rokah Graških gospodov. Ta pravični in poštenu mož se ni dal zlorabljati v nemško-

nacionalne namene. Bil je vestep šolnik, ki se je vedno potegoval za pravico in za resnico in s tem si je nakopal nasprotstvo Graških gospodov ter se moral naposled umakniti.

Njegov naslednik gospod Linhart bo seveda drugače postopal in kar nič ne dvomimo, da bo skušal ustreči najsmelejšim željam dr. Steiwendra in dr. Foreggerja. Gotovo mu je znano, kar je koalicijski učni minister Madeyski v državnem zboru govoril o „umetno narejenih potrebščinah“ in kako ostentativno se je izrekel za teorijo o superijornih in inferijornih narodih, češ, da se ne smejo vsi narodi meriti z enako mero. Prav imenovanje gospoda Linharta priča, da želi naučna uprava, da bi se ministrovo načelo aplikovalo na štajerske Slovence in tako paralizovala eventualna slovenska nižja gimnazija v Celju, katere ustanovitev „Der Nuth gehorchend, nicht dem eig'nen Triebe“ je minister obljubil.

V očigled tej preteči nevarnosti nas tolaži samo to, da slovenski poslanci že premišlujejo, kako emancipovati slovensko šolstvo tujega vpliva, nemškega gospodarstva, in mu zagotoviti pogoje naravnemu razvoju in zdravemu napredku. Na volilnem shodu na Črni gori pri Ptui dne 2. septembra je drž. poslanec dr. Gregorec napovedal veliko akcijo. Kot predsednik političnega „Slovenskega društva“ hoče prouzročiti najkrepkejšo agitacijo v to, da se deželni šolski svet v Gradcu po vzgledu onih v Pragi in v Inomestu razdeli v dva oddelka, v nemški in v slovenski.

Z veseljem beležimo to napoved. Kar je vlada drugod zmatrala za temeljni pogoj razvoju šolstva, kar se jej drugod vidi neobhodno potrebuo, da se zavaruje last raznih narodov v jedri in isti kronovini, tega ne more odreči slovenskemu prebivalstvu na Štajerskem, tem manj, ko je n. pr. na Kranjskem zmatrala za potrebno, razdeliti okrajna šolska nadzorništva po narodnosti in v naši kronovini neznatnemu nemškemu elementu zagotoviti posebne nemške nadzornike. Dolgoletna borba deželne šolskega sveta štajerskega zoper slovenske šole je znana v vseh fazah in ta nenaklonjenost utemeljuje v zadostni meri zahtevo, naj se ta korporacija razdeli.

Vprašanje, katero je sprožil dr. Gregorec, je

eminentne važnosti. Nismo taki optimisti, da bi mislili, kar čez noč se da stvar dognati. Teorija ministra M-deyskega o dvojni meri in o umetno narejenih potrebščinah, katero vlada skuša v praksi uveljaviti, nam svedoči, da se bo treba še mnogo in trdo boriti. Zato pa pričakujemo, da bodo slovenski poslanci, koalirani in nekoalirani, postopali odločno in solidarno, da se ta zadeva za nas ugodno reši.

Volilski shod v Št. Vidu na Dolenjskem.

(Izvirno poročilo.)

— 9. septembra.

„Quousque tandem, dr. Papež, abutere patientia nostra?“ — tako se je razlegalo danes iz grl vseh pri shodu navzočih volilcev, katere je priključilo vabilo deželnih poslancev dr. Papeža in Žitnika v dolenski Št. Vid.

Lilo je, kakor iz zatvornic, vender se je zbrala več nego stotina volilcev, da zadnje leto pred volitvami sliši poročila svojih poslancev, da jih vzprejme ali odkloni. Hud je tak ostrakizem, kjer se ljudstvo zaveda vseh svojih državljanskih pravic — in jednakega vzprejema, kakoršen je doživel dr. Papež, se ni nadejal v „prepohlevne, nezavedne, bedne Dolenjske“ kmetstkih občinah pač nikdo. Volilci zatiškega okraja pa so z današnjim dnem sijajno ovrgli bajko o nezavednosti dolenjskega kmetstva in še sijajnejše dokazali, da umejo ločiti zrno od plevele.

Na poziv tukajšnjega župnika in dnevnika „Slovenec“ zbrali so se volilci danes ob 3. uri popoldne v šolskem poslopju. Zastopan je bil mej njimi ves sodiški okraj in ni je bilo občine, ki bi ne bila poslala svojih zastopnikov. Takoj ob prihodu dež. poslancev dr. Papeža in Žitnika poprijel je vč. g. župnik Št. Vidski St. Jaklič za besedo in prevzel vodstvo zborovanja.

Prvi je dobil besedo dež. odbornik dr. Papež. V uvodu je govoril o dolžnostih in pravicah volilcev in njihovih poslancev, ter tako razodel, da se je po dolgih letih zopet jednič v očigled novih volitev zavedel svojih osebnih dolžnostij, akopram je ven in ven povdarjal, da za svoja politiška načela ne potrebuje nikakega odobrenja. Mej potom, kakor je

LISTEK.

Slavci.

(Italijanski spisal Ciampoli, poslovenila Mária.)

Stari ni spal. Stegnjen na slamnici gledal je lunin arp, ki se je bližal polagoma temni gori. Skozi odprto kočino okence videti je bil velik kos neba in zemlje, kar ni dalo starcu zaspati. Mahoma vstane z bližnje žimnice Cecato, mahaje nekoliko z rokama, približa se oknu in posluša. S ponočnim vetričem prihajalo je do njih daljno petelinovo petje, šumenje vej v gozdu, kričanje in cvrčenje žuželk in skovikanje kakove sove: vse glasove premagoval je slap, ki se je slišal od daleč kakor bi padala gosta toča po gozdu. Cecato z ugasnjenimi očmi, povzdigne obraz k nebu, postavi desno dlan k uhlju in pridržuje sapo. Sedaj čuje razločno, kako udarja sekira ob hrastič, sliši kako se drevo prelomi in pade. Poslednjič se nasmehne in se približa po pristih starčevi postelji.

O, Cola, Cola!

Starec vzdihne glasno, kakor bi zdehal.

— Došli so, veš, pojó, da je veselje.

— Res?

— Ako bočeš, idiva!

Starec skoči s postelje, a Cecato si mej tem stisne blače s pasom in vzame palico.

— Kje bode?

— Tu in tam, za pol milje, za jedno miljo od tod. Slišal sem jednega v ograji Ricardonijevi.

— Kakova ušesa! Bog ti ja ohrani.

— Služijo mi mesto oči . . . Res ne vem, čemu so oči, odkar sem rojen, sem brez njih in jih ne pogrešam.

V tem odpre vrata in posluša zopet, Cola pa vzame mrežico, pipo in palico. Velik, bel pes vstane s svoje slame, stegnivši se na prednji nogi, odpirajoč velikanski gobec, miga z repom in s kvišku štrlečim bodečim ovratnikom. Videč, da se gospodar in Cecato napotita po stezi nizdoli, začne poskakovati s težka kakor medved, ki se je šele razvadil.

— Ne, Lupacchio, varuj, ostani — pravi starec, božajoč gosto porasteno glavo.

Pes nezadovoljen vidi, kako se oddaljujeta, zalaja zagrleno, kakor bi ju pozdravljal in se vrne na posteljo.

Cecato in Cola bila sta sedaj v prosti naravi, hodila sta tiho drug tik drugega ob poti poraščeni s trnjevim robinjami in cvetočim bezgom. Hodila

sta tiho, samo od časa do časa udarila je Cecatova palica ob kamen in starčev kresilni kamen razprščal je iskre na gobo, da bi vžgal pipo. Mesec je zahajal in nebo se je jelo pokrivati z belkastimi oblaki, jutranji zrak je bil vedno ostreji, vrivajoč se v meso naših lovcev.

— Danes ne vlovimo ničesar —, pravi Cecato: — pozno je že; a odkrila bodeva skrivališča, gnezda in vrhove, kjer ostajajo najrajši, da bode toliko več prihodnja noč. Lani . . .

Starec mu osorno seže v besedo: — Pojdi na desno po gozdu . . . in ne govori mi o lanskem letu.

Ša sta po temnem gozdu, kakor po odprtem travniku: slepec je šel prvi. Vzrastel je bil v onem gozdu in dasi ni videl, znal je prav dobro vse steze, bližnjice, votline.

— Ob zori sva zunaj, — pravi, čuteč, da se je stari razardil — slišim, da srake mahajo s perutmi, da bi otresele roso in rosa kaplja z vej. Slišiš, kako raste trava?

Ne, starec ne sliši ničesar: stiska mej zobmi ugasnjeno pipo, udarja srdito s palico po koprivah, meti in po selzenovci ob stezi.

Ko prideta na goli konec tako zvani „tatovski križ“, on vzdihne zopet, prekriža se in klekne. Tudi slepec poklekne in molita oba.

pravil z velikim zanosom, zvedel je o želji svojih tukajšnjih volilcev za ameriško tranico in si s tem zbudil splošno in očitno pomilovanje svojih volilcev, kajti v našem okraji o vinogradih govoriti ni. Tudi jim je obljubil predavanje novega učitelja za vinorejo. (?) Nadalje je razlagal na dolgo in široko premije deželne zbornice dolenskim vinogradnikom in agrarni zakon. V obče začudenje svojih volilcev pa je govoril le o tem, kar so drugi po drugih krajih Kranjske storili — menda v pomankanji samohvale — in s tem kar najboljšo dokazal, da ne pozna ni krajevnih odnošajev ni želja volilnega okraja, kateri zastopa. Lovski zakon mu je dal nekoliko prilike k samohvali. Pri vprašanju o pitni vodi pa nam je, dasi bivamo na krasu, dekretoval kar ex cathedra preobilico vode in navel, da „ministerstvo kar dovoli vse“. Vlačugarstvo in izkopavanje starin sta skončala njegovo poročilo; te dve točki sta bili tudi jedini, v katerih se je strinjalo občinstvo s tem svojim poslancom.

Koncem poročila, katero so volilci tiho poslušali, naprosil je volilec g. Slivnik poslanca, da izposluje št. Vidcem, da se prično priprave za vodovod in da se uvrsti cesta k kolodvoru mej deželne dovozne ceste po zakonu iz leta 1874. To je poslanec seveda radovoljno obljubil.

Ko pa je volilec g. Mulley povprašal gosp. poslanca, kako da ne govori o najvažnejšem, to je o narodnem vprašanju, s sešnim ozirom na zadnji sklep deželnega odbora, postal je ta dr. Papež malo nervozen in se je nad potrebo vznemirjal, kar je napravilo tem slabši utis na volilce. Kajti ko so mu volilci po istem govorniku očitali, da ne spominja svojih narodnih dolžnostij, pričel je mož kaj zmedeno pripovedovati o nekem Celjskem shodu, ki se je vršil v torek, to je 4. t. m. pod njegovim predsedstvom pri tamošnjem opatu. G. poslanec je izjavil, da z ozirom na to, kar sme o tem shodu doslej izreči, ga le-ti sklepi uprav opravičujejo, kajti sklenilo se je baje tam, da je podpirati kar najbolj revno in pravno vseučiliško mladino in paziti na to, da pridno nadaljuje in izvršuje svoje nauke na podlagi katol. polit. načel.

Ko je g. volilec notar Pirnat opozoril gosp. poslanca, da je najbrže napačno razumel ali hotel razumeti predgovornika g. Mulleya, ki se je bil lotil v prvi vrsti samoslovenskih napisov v Ljubljani, in ga na to interpeloval v zadevi njegovega sodelovanja pri le-tem deželnoobdorskem sklepu, se je naš poslanec še bolj vznemirjal. G. dr. Papež je izjavil, da ni bil ob tem sklepu in 12. danj pozneje referent v deželnem odboru o tej zadevi. Pač pa je naznačil, da je deželni odbor sklenil v tej zadevi tako, „kakor je bilo predpisano v „Slovencu“ v tem „izrazilo katoliško-slovenske stranke“. Ob tem pa se je obračal in skliceval na sklep deželnega zbora, ki je dal prirediti v Ljubljanskem muzeji in pri deželnih uradih — dvojezične napise. On upa tudi, da bi bilo naše stanje mnogo boljše, ko bi bili Slovenci zedinjeni in se je pri tem živahno spominjal prijetnih danj svojega bivanja v Celju. „Če ne bo mladež za kaj drugega delala, nego da se bo le in samo učila — potem je misliti, da bo boljše.“ Šole pa, v katerih se bode ta njegova mladež vzredila, morajo biti ustrojene po načelih I. katol. slov.

Od tam zela se je vsa širna dolina veliko megleno jezero, od koder so se dvigali griči in obkrožajoče hribovje. Iz daljave, kakor daljni odmev, čuti je bilo zvonjenje jedne fare, kateremu je takoj odgovarjalo drugo počasi, izgubljač se.

— Ave Marija — pravi Cecato in vatane. Oni blede žalostni obraz brez luči v očeh ganil je starca, ki se je pomiril v molitvi in hoteč nadaljevati pretrgani pogovor po nizbrdu reče: — Kaj si pravil o lanskem letu?

— Ah, — izusti slepec presenečen in v zadregi — rekel sem ... to je ... hotel sem reči, da ... sem že vlovil kakih dvajset slancev.

— In potem?

— Potem ... nič.

Hodila sta po dolini: gozd je pojemal z raztresenimi brastiči, razpadlimi debli in trnjevim grmi, razraslimi kakor pasja trava: ob blede zarjani svetlobi zdel se je kraj pust enak pokopališču. Starec je zdaljšal korake nervozen, razburjen, govoreč tovarišu besede le na pol, katere je veter odnašal. Slepec hotel bi mu slediti, ali bal se je, da bi kje ne zadel ob kako skalo, ali si zlomil vrat v kaki razpokli skali. Sledujoč zavpije: — Kaj pomeni ta vibarna sila? (Dalje prih.)

shoda, katerega sklepa je s kar največjim patosom iz potrpežljive brošure deklariral. Končno je izjavil, da se boja „nikogar ne boji“.

Na to je g. notar Pirnat s navdušenim in manj izvrstnim govorom pokazal glasnejše in glasnejše pritrujočim volilec, kam narod veda pota enakih politikov in da se treba zavarovati s skrajno odločnostjo proti enakim poskusom. Ko pa je izrekel kot volilec poslancu nezaupnico, mu je vse navzočno volilstvo z obćimi „Živio“ in „Dobro“ klici potrdilo to obsodbo in zajedno izreklo svoje soglasno zadošćenje na tej nezaupnici.

Gospod dr. Papež pa se je mej obćno veselostjo skušal kaj nesrečno zagovarjati in je končal mej živahnimi klici: „Pri prihodnji volitvi se bomo pa ogledali za kom drugim“.

Ogorćenje, ki je obvezelo na nepristojnih in še neumestnejših, da, uprav nespametno prirejenih zagovorih tega poslanca, se je stoprav uleglo po govoru njegovega tovariša.

Poslanec g. Žitnik je z uprav kolegijalno poštrevovalnostjo poskusil rešiti izgubljeno stvar dr. Papeža, a zaman, dolenski možje so ostali pri svoji besedi. Pač pa so kaj pazno sledili zanimivemu izvajanju govornika o narodno gospodarskih razmerah naše dežele. Bolnišnica, blaznica, najdenišnica, porodišnica in vojaščina so bili povod daljši razpravi. Stališče poslančeve nasproti gledališču in dekliški šoli, nasproti zakonu o legalizaciji, nadalje ob dohodninskem in najemninskem davku in dachu na pivo je razplelo precejšnje zanimanje. Šolski načrti, deželne ceste sosebno ona čez nikdar ugnani Wagensperk, pa dolenska železnica, za katero je bilo deželi plačati v prvi upravni dobi 25.000 gld., so zaključili poslančeve poročilo.

Žvahni „Dobro“ klici zaključili so priljudni govor.

Dr. Papež, kateri si obsodba še ni hotel popisati, se je namenil razpravljati še nekaj o zanj utopistiškem vprašanju ločitve št. Vidsko Zatiške obćine in razdelitvi nekaterih pašnikov in gozdov, katero je hotel post festum radodarno provzročiti po deželnem odboru, dasi je c. kr. dež. agr. komisija že svoje delo skončala.

Prvi občinski svetovalec se je imenom obč. odbora zahvalil poslancema za njihovo poročilo mej grobno tihoto in odpravljanjem vseh navzočih volilcev.

No, volilci njegovi solidarni tudi sedaj odrinili so jo in dali priliko gospodu poslancu, ki si je bil mej tem prilastil predsedstvo shoda, svoj poraz tudi zaključiti z moškimi, stojiškimi besedami: „Žalibog, da je bilo danes slabo vreme“.

Dopolnjeno je! Dr. Papeževa narodoskrumbena politika našla je kar najodločnejšo obsodbo pri njegovih volilcih, kateri so mu dolga leta slepo sledili. Uvideli so, kaj je zanje storil mož, kateri se v zadnjih dneh toli glasovito imenuje, a pokazali zajedno, da vedó, s kom jim je opraviti. Izvestno ta obsodba ne ostane osamljena, jedina — in se enakim možem zapre sapa kljub njihovi preodurnej oblasti jed nič za vselej. Naši volilci kličejo poslancu dru. Papežu: Na svidenje pri filipih!

Politični razgled.

Notranje dežele.

V Ljubljani, 10. septembra.

Cesar v Lvovu.

V petek popoldne se je cesar pripeljal v Lvov. Vzprejem je bil sijajen, tako, kakor ga morda še ni doživel kak vladar. Ta hvaležnost Poljakov, kateri se imajo cesarju zahvaliti za vse, kar imajo, naredi dober utis na vsakega, tudi če se ne strinja s poljsko politiko. V posameznih nagovorih in cesarjevih odgovorih se še ni povedalo nič politično važnega. Cesar ostane pet danj v Lvovu.

Češke vesti.

„Plzensky Obzor“ javlja, da bo eksekutivni komité mladočeške stranke v kratkem določil, kdaj in kje se bo vršil shod zaupnih mož. Doslej se je govorilo, da se bo vršil dne 28. septembra. Isti list javlja tudi, da se snidejo zaupni možje napredne stranke na pogovor, da se pojasnijo difference mej napredno in mladočeško stranko. — Vladi niso priprave za proslavo obletnice cesarskega reskripta iz l. 1871. nič po volji. V Pragi, kjer so izjemno naredbe v veljavi, itak ni moči ničesar prirediti, a tudi na Moravi je vlada prepovedala dva taka shoda.

Kompensacije Nemcem.

V „Kölnische Zeitung“ pošiljajo navadno samo naši oficjozi svoje izdelke, zato zasluži to, kar javlja ta list, obćno pozornost. „Köln. Ztg.“ javlja, da smejo Nemci za ustanovitev utrakovistične nižje gimnazije

v Celju pričakovati kompenzacij, katere bodo širše nemške kroge zadovoljile, ne namerava se pa še ustanovitev okrožnega sodišča v Trutnovu. Kakor znano, so nemški listi poročali, da dobe Nemci za Celjsko gimnazijo okrož. sodišče v Trutnovu. Rečeni list pravi, da ni misliti na ožjo svezu levicarjev s Poljaki, dosti prej se utegne zgoditi, da se levicari razcepijo, „upati“ pa je, da se to še ne zgodi pri Celjskem vprašanju. Zaradi primeroma malenkostne kršitve nemške posesti ne bo levica storila samomora.

Premembe pri naši diplomaciji.

Madjarom se ni posrečilo, spraviti na mesto avstro-ogerskega poslanika v Bukureštu svojega rojaka. Sedanjí poslanik grof Goluchowski odstopi v kratkem, njegov naslednik bo sekcijski načelnik v ministerstvu unanijh del grof Weisersheimb. Tudi poslanik v Parizu grof Hayos je podal ostavko. Na njegovo mesto pride dosedanjí poslanik v Peterburgu grof Wolkenstein, kamor pride princ Franc Liechtenstein.

Vnanje države.

Grof de Paris.

V soboto je umrl pretendent na francosko krono Louis Filip Albert d'Orléans, grof de Paris, unuk kralja Ludovika Filipa in sin vojvode Ferdinanda d'Orléans, porojen dne 24. avgusta 1838. l. Pokojnik je bil jako filomatčen mož in to je poglavitni vzrok, da se je število njegovih privrženecv čedalje bolj krčilo. Za časa francosko-nemške vojne se je prostovoljno oglasil za vojaško službovanje in se vojne udeležil. L. 1872. je obiskal grofa Chamborda ter se temu v korist odpovedal svojim pravicam na francosko krono. Po smrti grofa Chamborda so vse te pravice zopet nanj prešle. L. 1886. je francoski parlament iztiral vse prince nekdanj vladajočih rodbin. Tedaj je tudi grof de Paris zapustil svojo domovino in se preselil na Angleško. Zapustil je dva sina in tri hčere. Ker ni imel daru, narediti se popularnega, ker je bil jako skop in precej ohol, in ker je le jako malo časa preživel na Francoskem, ni čuda, da ni imel nikake veljave pri svojem narodu. Dedič njegovih doždevnih pravic na francosko krono je njegov najstarejši sin princ Louis Filip Robert vojvoda d'Orléans. „Chronique scandaleuse“ se je z njim imela že večkrat baviti. Francozi ga imenujejo porogljivo „prince Gamelle“, ker je pred nekaj leti prišel na vojaški nabor, da postane vojak. Vlada ga je takrat kar na kratko spravila čez mejo. Skušal bo seveda priti na prestol, a narodovo mišljenje je tako, da nima nič upanja.

Mirovni shod v Haagu.

Je v zadnji seji sklenil, naročiti posebnemu odseku, naj izdela projekt organizacije mejnarodnega razsodišča v Gladstoneovem zmislu na podlagi državne neodvisnosti, prostovoljnega pristopa in popolne jednakovernosti vseh kontrahentov. Vrh tega se je vzprejel predlog izjaviti, naj bi posamične države se zedinile ter sklicale mejnarodni kongres, kjer bi se pretresal projekt glede razsodišč za mirovno rešitev mejnarodnih sporov. Prihodnje leto se skliče mirovni kongres v Bruselj.

Kitajsko-japonska vojna.

Najnovejše vesti, če so resnične, pojasnjujejo nekoliko položaj v vzhodni Aziji. Brzobjavka iz Yokohame javlja, da je japonski maršal Yamagata odpotoval na Korejsko, da prevzame vrhovno poveljstvo japonske, na 100.000 mož pomnožene vojske. Sedi se, da se pripravljajo Japonci za naskok na Peking in da so zategadelj zasedli otok v Society Bay, štirideset milj od Port Arturja. Iz tega se vidi, da postopa Japonska povsem racionalno. Čim se zvrše vse priprave, ne bo dolgo čakati na odločilne bitke. Japonci bodo imeli v kratkem vso svojo vojsko zbrano v Korejski in se bodo nemudoma lotili Kitajcev, predno pride tem pričakovana pomoč. Pričakovati je torej v kratkem važnih vestij.

Družbe sv. Cirila in Metoda redna IX. velika skupščina

dné 7. avgusta 1894. leta v Novem mestu.

(Dalje.)

V. Vodstveni tajnik Ant. Žlogar obvestuje, da so v zmislu § 14. družbinih pravil zglašeni s posvetovalno in glasovalno pravico:

Izmej družbinih pokroviteljev:

Konziatorijski svetnik vodija Tomo Zupan; deželni poslanec Luka Svetec; deželni odbornik ces. svetnik Ivan Murnik; prof. dr. Ivan Svetina; župnik Anton Žlogar; mestni župnik Ivan Vrhovnik; gospa Franja dr. Tavčarjeva; župnik Jakob Aljaž; kanonik-dekan Ant. Hajšek; pooblaščenec župnik Martin Malenšek; župnik Jernej Ramoveš; župnik Jakob Gruden; tovarnar Zmagoslav Rohrman; tovarnar Fran Mally; veletrgovec Erija Predović; banka Slavija; zastopnik deželni poslanec Ivan Hribar; „Narodna Tiskarna“: zastopnik deželni poslanec dr. Iv. Tavčar; veletrgovec Fran Jurca; „Ljubljanski Sokol“: zastopnik živinodravnik Pavel Skale; Rojanska župnija in „Slovenska Čitalnica“ v Trstu: zastopnik deželni poslanec Fran Dolenec; župnija Sv. Ivan pri Trstu in ondodno bralno društvo: zastopnik

deželni poslanec Ivan M. Vatovec; „Dolenjski Sokol“ in „Novomeški samci“: zastopnik Karol Rozman; Ženska podružnica v Kamniku in posestnik Josip Rode: zastopnik mestni župan Josip Močnik; „Narodna Čitalnica“ v Kranju: zastopnik trgovec Ciril Pirc; gospica Antonija Kadičeva; gospica Ivanka Škofičeva; gospa Marija Koblarjeva; graščak dr. A. vit. Vicco: pooblaščenec kapelan Vatroslav Potivalnik; Mariborska posojilnica št. I. II. III.: zastopnik prof. Medved; mestni odbornik Oroslav Dolenc: zastopnica gospa Franja Dolencova; gosp. Vekoslava Koblarjeva; vas Šmartno pri Litiji: pooblaščenka gospica Kristina Demšarjeva; Litijske in Šmartinske Slovenke št. I.: zastopnica gospa Terezija Svetčeva; iste št. II. zastopnica gospica Ljudmila Robleková; iste št. III. pooblaščenka gospica Amalija Jenkova za zastopnico gospo Mirijo Zorčeto; iste št. IV. pooblaščenka gospica Minka Demšarjeva za zastopnico gospo Ivano Knsfličeva; iste št. V. pooblaščenka gospa Helena Borkova za zastopnico gospo Josipino Koblarjevo; trg Litija: deželni poslanec Luka Svetec; Šentjakobsko-Trnovska ženska podružnica v Ljubljani št. I in II gospa Ivanka Gutnikova za-se in za prvomestnico gospo Jadvigo Šubičeva; iste št. III. in IV. gospica mestna učiteljica Minka Marovt za-se in za gospico mestno učiteljico Ivanko Praprotnikovo; Šentpeterska prva ženska podružnica v Ljubljani: gospa Marija Trčekova; Moška podružnica v Kranju: zastopnik notarski koncipijent Avgust Drukar; Ženska podružnica v Trstu št. I in II.: zastopnica gospica Ljudmila Maukočeva; občina Sežana in moška podružnica za Sežano in okolico na Krasu: zastopnik okrajni zdravnik dr. Otokar Rybač; ženska podružnica za Sežano in okolico: zastopnica Škrinjarjeva; župnija Št. Lambert: zastopnik župnik Anton Berce; Trnovska župnija v Ljubljani: zastopnik mestni župnik Ivan Vrhovnik; župnija Cerklje na Gorenjskem: zastopnik farmaceut Radoslav Hočevar; župnija Visnja Gora: zastopnik kapelan Jakob Pavločič; župnija Zagorje ob Savi: zastopnik veleposestnik Matija Medved; Pivska podružnica na Krasu: zastopnik kurat Ivan Zupan; ženska podružnica Št. Vid nad Ljubljano: pooblaščenec nadučitelj Janko Žirovnik; ženska podružnica v Postojni: zastopnica gospica Antonija Vičičeva; Vas Št. Vid na Dolenjskem: zastopnik kapelan Iv. Čebašek; kapelan Ivan Volk; slovenski klub v Celovcu: zastopnik stolni vikarij Matej Ražun; društvo učiteljev in šolskih prijateljev za okraj Kamnik: zastopnik nadučitelj Valent. Burnik; pevsko društvo „Adrija“ v Barkovljah pri Trstu: zastopnik Anton Bremic Slovenski velikošolci na Dunaji l. 1892: zastopnik cand. iur. Janko Vencajz; Slovenski bogoslovci centralnega semenišča v Gorici l. 1891, 1892, 1893, 1894: zastopniki bogoslovci Jereb, Guštin, Cigoj in Barbič; Mariborski bogoslovci l. 1892: zastopnik bogoslovec Fran Gomilšek.

Od družbinega vodstva:

Prvomestnik: Tomo Zupan; podpredsednik: Luka Svetec; glavni tajnik: Anton Žlogar; odborniki: dr. Dragotin vitez Bleiweis pl. Trateški; Ivan Hribar; Anton Koblar, ces. svetnik Ivan Murnik.

Od družbinega nadzorništva: Državni in deželni poslanec František Povše. Prof. dr. Ivan Svetina. Mestni župnik Ivan Vrhovnik.

Od družbinega razsodništva: Deželno-sodiščni svetnik Ljudovik Ravnikar. (Dalje prih.)

Domače stvari.

— (Učiteljske v Ljubljani) ima sedaj po dolgem premoru zopet svojega rednega ravnatelja. Imenovan je po sobotni „Wiener Zeitung“ gospod prof. Fran Hubad, nazadnje kot profesor državne gimnazije v Gradci prideljen naučnemu ministerstvu, poprej profesor gimnazije na Ptui. Novi ravnatelj je doma blizu Vodic na Kranjskem in brat gosp. Mateju Hubadu, koncertnemu vodji „Glasbene Matice“. Znan je kot slovenski pisatelj ter je, jezikoslovec, nedavno priredil novo izdajo Janežičevega slovensko-nemškega slovarja. Zavodu, čigar vodstvo mu je sedaj izročeno, je čestitati. — Za tisti zavod je imenovan glavnim učiteljem gosp. Anton Funtek, doslej strokovni učitelj na Ljubljanskih obrtnih šolah. Kakor čujemo, bode mu na učiteljski glavni predmet slovenščina, v koji itak slovi kot pesnik in urednik. Čestitamo!

— („Pravnikova“ terminologija.) C. kr. pravosodno ministerstvo opozarja v svojem zadnjem ukaznem listu vsa sodišča in državna pravdnikstva, koder velja slovenščina kot v deželi navaden

jezik, da je po naročilu društva „Pravalka“ izšla nemško-slovenska pravna terminologija.

— (Osobne vesti.) Kviescirani stavbeni pristav dolenjeavstrijski g. Vincencij Hütner je imenovan stavbenim pristavom pri drž. stavbinskem uradu na Kranjskem. — Profesor na drž. gimnaziji v Pulji g. J. Benedetti je imenovan profesorjem na Tržaški trgovski in pomorski akademiji.

— (Umrli) je v soboto dne 8. t. m. v 76. letu svoje dobe in bila danes pokopana gospa Ana Noll, hišna posestnica in vdova kleparskega mojstra, mati znane rodoljubne obitelji. Pokojnica je bila po svoji pobožnosti in darežljivosti proti revežem in kot večletna načelnica znane obrtne firme po svoji reelnosti obče znana in čislana. Kot slovenska mati storila je pošteno svojo narodno dolžnost. Bodi jej večni mir in blag spomin!

— (Poroka.) Te dni poročil se je v Tolminu gosp. dr. Henrik Tuma, deželno sodni pristav v Gorici, z gospico Marijo roj. Gianola. Naše najiskrenejše čestitke!

— (Gosp. Ignacij Borštnik) nastopil je v narodnem gledališču Zagrebškem v soboto zvečer kot „Jan Vyrava“ v Šubertovi drami z istim naslovom. Gosti iz Ljubljane, ki so bili ta večer v gledališču, pripovedujejo nam, da je g. Borštnik s svojo igro elektriziral Zagrebško občinstvo, katero ga je po vsakem dejanju z burnim ploskom in živoklicanjem po večkrat priklivalo na oder. Pri tej priliki omenjamo, da ta drama, predstavljajoča kmetški upor iz dobe cesarja Jožefa II., pride tudi na oder Ljubljanskega gledališča koncem tega leta.

— (Dirka kluba slov. biciklistov „Ljubljana“) se je valed občne želje na prihodnjo ugodno nedeljo preložila. Odbor je sklenil, da se radi mnogobrojnejše udeležbe tudi rok za oglašje do četrta 13. t. m. opoldne podaljša, da se s tem tudi unanijim članom, katerih se do sedaj še ni nihče oglasil, da prilika, pripravljati in v pravem času oglašiti se za dirko. Tudi vzpored dirke se bode pomnožil s tem, da se uvrsti nova točka, namreč počasno vožnjo in postavljanje 1 kilometrskega rekorda. — Za počasno vožnjo se je lahko oglasiti do dirke na startu in sicer brez vloge. — Da se skrbi tudi za zabavni del dirke, želeli bi bilo, da se k počasni vožnji kolikor mogoče veliko članov oglasi. — Po končani dirki skupni shod po svoječasnem naznanilu.

— (Iz orglarske šole Ljubljanske.) Zaradi adaptovanja novih prostorov (št. 5 Valvazorjev trg) se začne šolsko leto stoprav v četrtek 27. t. m. ob 9. uri zjutraj.

— (Vreme.) Vsled večdnegvega deževja in viharjev, ki so po raznih krajih razsajali poslednje dni, se je temperatura prav izdatno znižala in je nastala prava jesenska doba.

— (Cirkus Henry) Pri zadnjih predstavah je bilo videti zopet mnogo novih produkcij. Posebno zanimanje je obujal skozi umetni ogenj skakajoči konj. Predstave so navadno jako dobro obiskane, le včerajšnji sta bili valed deževnega vremena slabše obiskani. Danes se pleše nov velik balet, na kar opozarjamo občinstvo.

— (Le nemškutarimo!) Od Save se nam piše: Nemško posest branijo Celjani, nemško šolo ustanavljajo Brežčani, in nemško „umetnost“ širijo Videmčani. — Zbralo se je, kakor sem čul, po prizadevanju sedmošolca Celjske gimnazije nekaj dijakov slovenskega rodu, ki so sklenili pod vodstvom železniške postaje uradnika s slovenskim imenom, prirediti — nemško dramatično predstavo v Vidmu. — To se je v resnici zgodilo 6. t. m. V šolskem poslopju Videmskem se je predstavljala grozna igra „Kasernenschwänke“. Da bi si bili prireditelji zagotovili udeležbo, poslužili so se krinke, ter napisali na vabilo „zu Gunsten der armen Schulkinder“. Ti osrečevalci slovenskega naroda še sami ne znajo pravilno nemški pisati, pa vendar nemškutarijo. Obisk je bil neznaten. K predstavi je prišlo okoli trideset oseb in zbralo se je celih 14 gld. 20 kr. Čudno, prečudno pa je, da je slovensko bralno društvo na Krškem posodilo svoj oder Videmskim nemčurjem in da se je ta postavil v sobi narodne šole.

— (Cvetoča jablana.) Pri posestniku Karlu Šahu v Liscach pri Celji je videti več jablan v krasnem pomladnem cvetu.

— (Iz toplice.) V deželne toplice v Dobrni pri Celji je prišlo do dne 2. t. m. 566 strank z 966 osebami. — V Krapino pa 1585 strank z 2280 osebami.

— (Arhiv grofa Alfreda Coroninija) v kromberškem krasnem gradu obsega bogat vir za našo domačo zgodovino. Rodbina grofov Coroninijev je stara in imenitna; njen arhiv sam je že bogat in zanimiv, ali podedovala je arhive tudi raznih grofovskih rodbin, ki so izumrle, mej temi arhiva grofov Rabatta in grofov Kobenclov, ki so bili slovenskega rodu in so igrali o svojem času imenitno ulogo v avstrijski državi. Državni poslanec gospod Alfred grof Coronini je dovolil našemu rojaku g. prof. S. Rutarju, da je mogel po svoji volji pregledati ta arhiv in izpisovati si iz njega, kar hoče. Gosp. prof. Rutar je porabil letošnje počitnice in pregledal doslej po priliki desetino arhiva — in našel je toliko važnega gradiva, da ima že zdaj za dve zimi dela. Koliko gradiva tiči pač še v ostalih devetih desetinah arhiva!

— (Tretji slovenski otroški vrt v Gorici) osnuje društvo „Sloga“ pri „Fantani“ na voglu iz ulice Formica proti Kostanjevici. Vse priprave so že skoro dogotovljene. Ker je bil v teh prostorih prej laški otroški vrt in je društvo „Sloga“ še mnogo popravilo, se je nadejati, da šolska oblastva ne bodo delala nikakih ovir.

— (Užitninski zakup v Gorici) je za 3 leta vzela v zakup zopet znana firma Gorup, kateri načelnik je za Gorico gosp. Ivan Dekleva. Imela je hude tuje konkurente in je morala priložiti nekaj tisočakov, da je zmagala.

— (Samomor.) Poročnik 97. pešpolka pl. Hoffmann v Pulju je vojake tako neusmiljeno in brezvestno trpinčil, da ga je vojaško sodišče obsodilo na šest mesecev zavora in na izgubo šarže. Ker se trpinčenje vojakov navadno ne kaznuje tako strogo, kakor bi bilo po sodbi civilistov primerno, si lahko mislimo, kaj vse je moral počenjati imenovanani poročnik, da ga je zadela huda kazen. Hoffmann je bil v Trstu v zaporu in se je poskušil v četrtek ustreliti. Ustrelil se je z revolverjem v glavo. Kroglo so zdravniki sicer ekstrahirali, a upanja vendar ni, da bi Hoffmann okrevail.

Slovinci in Slovenke! ne zabite družbe sv. Cirila in Metoda!

Književnost.

— „Dijaški koledar“ za navadno leto 1895. V. letnik. Uredil in založil Anton Zagorjan, knjižgar. V Ljubljani. Tisk „Narodne Tiskarne“. 1894. Str. 101. Cena 60 kr. Letošnji letnik slovenskim srednješolcem toli priljubljenega dijaškega koledarja se vredno pridružuje njegovim prednikom in zasluži najtoplejše priporočilo. Na čelu prinaša životopis Frana Levstika, kateremu sledi „Dijaški prijatelj“. Tu najde dijak vse, kar mu je vedeti treba o uredbi posamičnih učnih zavodov in pogoje za vzprejem, zanesljiva navodila gledé stipendij, oproščenja od šolnine itd., skratka vse, kar je dijaku koristno. Dodana je razprava „Hrvatsko narodno pesništvo“, ki more služiti kot prvo navodilo k čitanju in razumevanju prekrasnega narodnega slovstva Hrvatov ali Srbov. Zelo bogata je tudi koledarska vsebina; razen koledarja, rodopisa cesarske rodovine, ključa za določitev vremena in lestvice za odmero kolkovine, prinaša tudi seznamek vrednosti kovinskega denarja, poštna in brzojavna tarife itd., torej stvari eminentno praktičnega pomena. Želimo, da bi dijaki pridno segli po tem elegantno vezanem koledarju.

— „Vienac“ ima v št. 36. naslednjo vsebino: Kasver Šandor Gjalaki: Radmilović; — Katarina Zrinjska na umoru; — Alois Jirásek in Stjepan Karlov: Raj svijeta; — Od Zagreba do mora; — Vladislav Polić: Mne de Stači; — Listak. — Slika: Zdravo Marija, slikao A. Peban.

Brzjavke.

Budimpešta 10. septembra. Liberalni klub se je po daljši debati zjedini na predlog, povabiti klub leve na posvetovanje glede postopanja ogerskih delegatov napram ministru grofu Kalnokyju v prihodnjem zasedanju delegacij. Agitacija, naj se poskusi naskok na pozicijo grofa Kalnokyja, je velika.

Budimpešta 10. septembra. Na shodu madjarskih delegatov se je po daljši živahni debati soglasno sklenilo, začeti v delegacijah najodločnejši boj zoper grofa Kalnokyja.

Laetnina in tisk „Národne Tiskarne“.